

Olje- og energidepartementet
Pb. 8148 Dep
0033 OSLO

postmottak@oed.dep.no

Ålesund, 12.10.2020
Ansvarlig advokat: Anders Svingø
Vår ref.:20-10655

**VEDRØRENDE STORTINGETS VEDTAK AV 19.06.2020 OM GJENNOMGANG AV
KONSESJONER FOR VINDKRAFT, SAMT KLAGEBEHANDLING PÅ UTVIDET FRIST FOR
IDRIFTSETTELSE AV «HAVSUL I» - NVE-SAK 200704080-165**

Undertegnede representerer interesseorganisasjonen *Motvind NordVest* («MNV»).

Det vises til ekspedisjon av 29.09.2020 fra NVE til departementet: «*Oversendelse av klager på vedtak om utsettelse av frist for idriftsettelse for Havsul I vindkraftverk*».

MNV er blant klagerne i saken, ref. klage datert 03.05.2020 fra MNV adressert til departementet.

Klagen opprettholdes.

Det vises også til vedlagte høringsuttalelse datert 04.09.2019 fra MNV til NVE, med innhold som fastholdes.

MNV slutter seg til øvrige klager i saken, herunder blant annet fra Norges Fiskarlag, Fiskebåt og Norges Naturvernforbund.

Anførslene fra MNV vil bli utdypet i senere skriv, og foreløpig bemerkes:

1. Stortingets vedtak av 19.06.2020

Den 19.06.2020 vedtok Stortinget enstemmig følgende vedtak om vindkraft:

- 1. Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt behandlingen av gitte vindkraftkonsesjoner har fulgt energilovgivningen og forvaltningslovens krav. Dersom det skulle foreligge feil eller mangler i konsesjonen som er i strid med lovgivningens krav skal forvaltningen stanse vedtaket.*
- 2. Stortinget ber regjeringen innenfor gjeldende regelverk ikke gi forlenget frist for idriftsettelse utover 31.12.2021 for vindkraftverk på land som i dag har gyldig konsesjon.*
- 3. Stortinget ber regjeringen avstå fra å ta nye konsesjonssøknader for vindkraft til behandling før Stortinget har behandlet den varslede stortingsmeldingen om endringer i konsesjonsbehandlingen for vindkraft på land.*

Det vises til stortingsvedtakets pkt. 2 ovenfor.

NVE legger til grunn (oversendelsesbrevet side 6, pkt. 3.4) at stortingsvedtaket av 19.06.2020 «*knytter seg til vindkraftverk på land og at Havsul 1 derfor ikke omfattes av vedtaket*».

Denne forståelsen av stortingsvedtaket bestrides.

«Havsul I» har konsesjon gitt med hjemmel i *energiloven 1990*.

Loven gjelder ikke på norsk sjøterritorium, jf. § 1-1 andre ledd, og er skrevet med tanke på regulering av *landbaserte vindkraftanlegg*.

Lovregulering av «havvind» ble som kjent først gitt ved *havenergilova 2010*.

Det må legges til grunn at tilsvarende konsesjonssøknad fremmet etter denne lovens ikrafttredelse ville nødvendiggjort atskillig grundigere saksutredning enn det konsesjonen til «Havsul I» ble undergitt.

Her vises også til departementets egen uttalelse i klagevedtaket av 10.09.2009 (side 7, øverst):

«Kystnært vindkraftverk i sjø er ikke tidligere konsesjonsbehandlet her til lands».

Det anføres at «Havsul 1», med konsesjon gitt med hjemmel i energiloven, i relasjon til Stortingets vedtak, dets *pkt. 2*, må bli å anse som *«vindkraftverk på land»*.

En slik forståelse må også anses å samsvare med Stortingets vilje bak vedtaket.

Riktigheten av en slik forståelse understøttes ytterligere av at NVE og OED i sine vedtak hhv. av 24.08.2008 og 10.09.2009, før ikrafttredelsen av havenergiloven 2010, har *«lagt til grunn at de forutsetninger og vilkår som gjelder for anlegget innenfor grunnlinjen også gjøres gjeldende utenfor»* (oversendelsesbrevet side 5, pkt. 3.3).

Det at det er foretatt en slik *utvidende tolkning* av energiloven, tilsier også at Havsul I i relasjon til Stortingets vedtak *pkt. 2* må anses som *«vindkraftverk på land»*.

En slik utvidende tolkning av energiloven kunne ikke vært gjort etter ikrafttredelsen av havenergiloven, og betydningen av dette adresseres nærmere i pkt. 5 under.

Under enhver omstendighet må det anses å foreligge slike *«feil eller mangler i konsesjonen»* at det er *«i strid med lovgivningens krav»* å innvilge søknaden om ytterlige utsatt frist for idriftsettelse, jf. stortingsvedtaket pkt. 1.

Dette utdypes nærmere under, og konsekvensen må være at tiltaket, ved eventuell ny søknad, må undergis full ny behandling på grunnlag av havenergiloven.

2. Brudd på forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12 og Forskrift om konsekvensutredninger

Det vises til stortingsvedtakets *pkt. 1* ovenfor.

Forvaltningsloven § 17 fastsetter det grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipp om at saken skal være *«så godt opplyst som mulig før vedtak treffes»*.

Det anføres at innvilgelse av søknaden om utsatt idriftsettelse vil være i strid med § 17.

Det vises til at saksutredningen på det opprinnelige vedtakstidspunktet var meget begrenset og mangelfull, basert på regelverk ment for landbaserte anlegg, og der konsesjonæren heller ikke senere har bidratt til sakens opplysning.

Oppfyllelse av kravet til å opplyse saken så godt som mulig «før vedtak treffes» anføres å betinge at saken undergis fullstendig ny behandling med utgangspunkt i havenergiloven, forutsatt ny konsesjonssøknad.

NVE oppfattes å legge opp til at saken til en viss grad skal opplyses under og etter utbygging, men som ikke er i overensstemmelse med lovens krav om at dette skal gjøres før vedtak treffes.

Videre anføres at innvilgelse av søknaden vil være i strid med *naturmangfoldlovens § 7, jf. §§ 8-12*, som konkretiserer det grunnleggende prinsipp som følger av forvaltningsloven § 17, herunder særlig kravet til forsvarlig kunnskapsgrunnlag og «føre-var-prinsippet». (Nærmere herom i pkt. 3 under).

Det anføres også at det vil være brudd på *Forskrift om konsekvensutredninger* å innvilge søknaden, og det vises her til klagen MNV.

Det fremgår av oversendelsesbrevet, side 14, tredje avsnitt, under overskriften «NVEs vurdering av saksbehandlingen», at:

«NVE mener saksbehandlingen og omfanget av opplysning av saken må innrettes med hensyn til at det er tale om å endre et vilkår i konsesjonen, og ikke en ny konsesjonsbehandling.»

Resonnementet ville vært holdbart dersom det var tale om en konsesjon som var innvilget for kort tid siden, basert på en forsvarlig vurdering med utgangspunkt i regelverk ment å regulere tiltaket.

Her er imidlertid situasjonen at konsesjonen er 11 år gammel, som nevnt basert på en meget begrenset og mangelfull saksutredning, med utgangspunkt i regelverk ment for landbaserte anlegg, og der konsesjonæren har utvist tilnærmet fullstendig passivitet med tanke på realisering av tiltaket etter at konsesjon ble gitt.

Under disse omstendigheter kan ikke ovennevnte brukes som holdbar begrunnelse for å tilsidesette de krav til forsvarlig saksutredning som følger av forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12 og konsekvensutredningsforskriften.

3. «Føre-var-prinsippet» må tillegges avgjørende vekt

«Føre-var-prinsippet» er utviklet gjennom et samspill mellom norsk og internasjonal rett. Prinsippet er lagt til grunn for en rekke traktater som Norge er tilsluttet og følger implisitt av Grunnloven § 112.

Prinsippet er lovfestet i norsk rett ved naturmangfoldloven 2009 § 9, svalbardmiljøloven 2001 § 7 og havressurslova 2008 § 7.

«Føre-var-prinsippet» er også å betrakte som et generelt forvaltningsrettslig prinsipp i EU-retten, der det er definert slik (*European Commission 2000*, oversatt fra engelsk):

«Føre-var-prinsippet anvendes der vitenskapelige beviser er mangelfulle eller usikre, eller der forskningsresultater er uten konklusjon og vitenskapelige vurderinger gir rimelig grunn til bekymring for at mulige skadevirkninger på miljø, mennesker, plante- og dyrehelse kan være uforenlig med EUs høye krav til beskyttelse.»

Det vises også til at Havforskningsinstituttet over flere år har anvendt «føre-var-prinsippet» i sin rådgivning til forvaltningen av flere fiske- og krepsdyrbestander der det er manglende kunnskaper og der statistisk usikkerhet er betydelig.

På vegne av MNV anføres at det vil være et graverende brudd på «føre-var-prinsippet» å tillate byggingen av Havsul I, med tenkt plassering midt i gyteområdet for en av verdens største fiskebestander, uten at det foreligger noen konsekvensutredning knyttet til levende naturressurser av uvurderlig verdi.

Det må legges til grunn at kunnskapsgrunnlaget for Havsul I er svært mangelfullt og at «føre-var-prinsippet» klart tilsier å avslå søknaden om ytterligere utsatt frist for idriftsettelse av Havsul I.

Det vises til at området der vindturbinene er tenkt plassert er gyteområde for en av verdens største fiskebestander; norsk vårgytende sild («NVG-sild»).

Det samme området er også et kjent gyteområde for torsk, sei og hyse.

Dette er fiskebestander som vi også har internasjonale forpliktelser til å forvalte og ivareta på beste måte.

Havforskningsinstituttet har kommet med en klar advarsel om store miljøinngrep i området.

Det vises til *Havforskningsinstituttets rapport nr. 9/2008, revidert 11.08.2009, tittel «Marineøkologiske ringvirkninger av vindmølleparker til havs»*, hvorfra hitsettes (kap. 5.3, side 13):

*«Disse artene [sild, hyse, sei og torsk] er ikke bare viktige for kystøkosystemet, men er også nøkkelarter i de store oseaniske økosystemer. **Konsekvensen av å påvirke deres gytesuksess kan derfor bli formidabel.**»* (Her uthevet).

Det siterte burde i seg selv være tilstrekkelig grunnlag for å avslå søknaden, samt å avslå en eventuelt ny konsesjonssøknad.

Hensynet til fiskebestandene og gyteområder er i svært liten grad vurdert og vektlagt ved den opprinnelige konsesjonsbehandlingen, og det er et fullstendig fravær av undersøkelser og konsekvensutredning knyttet til gytevandring og gytefelt for sild.

Fraværet av slike vurderinger tilsier klart at departementet omgjør NVE sitt vedtak.

Her vises også til at hensynet til fiskebestandene kun er omtalt kort i departementets vedtak (side 5, tredje avsnitt), og hvor det også fremkommer at:

«Anleggets virkninger på fisk og andre marine ressurser er hensyn det er sentralt å utrede nærmere som ledd i før- og etterundersøkelser i miljøovervåkingsprogrammet. Det forutsettes at relevante fagmyndigheter trekkjes inn ved godkjenning av miljøovervåkingsprogram.»

Det kan ikke ses at departementets forutsetninger er oppfylt av konsesjonæren på noe område.

Konsekvensutredningen fra 2008, som heller ikke gikk i dybden på sentrale problemstillinger for saken, må anses som helt *utdatert* i dag.

Konsesjonæren har i løpet av de siste 11 år ikke gjort noen undersøkelser av betydning.

På vegne av MNV anføres at det vil være lovstridig og uansvarlig av norske myndigheter å tillate Havsul I uten nye og omfattende uhildede konsekvensutredninger, herunder med tanke på effekt av vibrasjoner og støy fra bunnfaste vindturbiner, og innvirkning på gytevandring, navigasjon, individ-interaksjon og gyteprosesser for sild og andre gytende arter.

Konsekvensene Havsul I vil ha for fuglefjellet på Runde er også svært mangelfullt utredet, og det må legges til grunn at vindindustriområdet vil ha en *betydelig negativ innvirkning på fuglelivet*, og der de negative effektene vil forplante seg videre i økosystemet.

4. Misvisende og feilaktig begrepsbruk: «Offshore vindkraftverk»/«havvind»

Det anføres at NVEs bruk av begrepet «*offshore vindkraftverk*» (oversendelsesbrevet side 1, nederst, og senere i dokumentet), samt bruken av begrepet «*havvind*» av konsesjonæren/andre, er misvisende og feil i forhold til realitetene.

Havsul I er ikke en «offshore-utbygging».

Havsul I er bunnfaste vindturbiner i *skjærgården*, hovedsakelig lokalisert innenfor grunnlinjen, og der denne som kjent trekkes mellom de ytterste holmer og skjær langs kysten, og danner grunnlaget for beregningen av sjøterritoriet.

Departementet og andre offentlige organer med beslutningsmyndighet må ikke la seg forlede av at de kommersielle interessene med rettigheter iht. konsesjonen bevisst har en språkbruk der Havsul I omtales som «*offshore vindkraft*» og «*havvind*», der det skapes et feilaktig inntrykk av at vindturbinene skal plasseres langt til havs.

5. Forholdet til havenergiloven

NVE og OED har som nevnt i sine vedtak hhv. av 24.08.2008 og 10.09.2009 «*lagt til grunn at de forutsetninger og vilkår som gjelder for anlegget innenfor grunnlinjen også gjøres gjeldende utenfor*». (Oversendelsesbrevet side 5, pkt. 3.3).

NVE uttaler videre (samme sted):

«Det er OED som er myndighet etter havenergilova § 3-1 og 3-2 og NVE overlater derfor til OED å vurdere forholdet til havenergiloven nærmere med hensyn til vedtaket om fristutsettelse».

Det anføres at en slik utvidende tolkning av energiloven som kommer til uttrykk ved det siterte i første avsnitt under dette punkt ikke ville vært gyldig etter ikrafttredelsen av havenergiloven (01.07.2010) og at dette må ha som konsekvens at det nå må gjøres en fullstendig ny vurdering med grunnlag i denne loven, hvis det skulle komme en ny konsesjonssøknad etter at søknaden om ytterligere utsatt frist for idriftsettelse avslås.

Hertil poengteres igjen av Havsul I er gitt konsesjon med hjemmel i energiloven og derfor rettslig sett må anses som «*vindkraftverk på land*», ref. stortingsvedtaket av 19.06.202, pkt. 2.

6. Den konkrete skjønnsvurderingen med utgangspunkt i energiloven § 10-4

Om søknaden om utsatt frist for idriftsettelse skal innvilges eller ikke, avgjøres med hjemmel i *energiloven § 10-4*, som hjemmelslov for den gitte konsesjonen.

NVE presiserer korrekt at (oversendelsesbrevet side 5, tredje siste avsnitt):

«Konsesjonæren har imidlertid ikke noe rettskrav på fristutsettelse og det beror på en konkret vurdering om søknaden skal innvilges eller ikke.»

Det skal med andre ord gjøres en *bred skjønnsmessig vurdering* av spørsmålet om søknaden om ytterligere utsatt frist for idriftsettelse skal innvilges eller ikke.

Situasjonen er her at konsesjonæren har sittet på konsesjonen i 11 år uten å foreta seg noen aktive handlinger for å realisere prosjektet.

Konsekvensutredningen er mer enn 12 år gammel og må vurderes som helt utdatert.

Årsaken til at prosjektet ikke er realisert er *rent økonomiske grunner*, knyttet til finansiering m.m.

Det vises til oversendelsesbrevet (side 8, øverst) om at det ikke er tatt en «*investeringsbeslutning*», samt søknaden om ytterligere utsatt frist fra konsesjonæren, hvor det også klart fremgår at økonomiske forhold er årsak til manglende realisering.

Det anføres at slike forhold som nevnt over klart ikke bør være tilstrekkelig grunnlag for å gi ny utsatt frist, og særlig ikke når konsesjon er gitt på grunnlag av regelverk skrevet for landbaserte anlegg (energiloven), og at de hensyn som tilsier en eventuelt full ny behandling med grunnlag i havenergiloven må tillegges betydelig større vekt ved den konkrete interesseavveiningen.

7. Vilkår satt av NVE for ytterligere utsatt frist for idriftsettelse

NVE har satt vilkår om at *konsesjonæren skal gjennomføre* diverse undersøkelser, gjengitt på side 2 i oversendelsesbrevet.

Skal undersøkelser (nye konsekvensutredninger) ha noen verdi, må disse bli utført av nøytral faginstans engasjert av det offentlige, evt. slik at undersøkelser som konsesjonæren presenterer skal gjennomgåes nøye av offentlige faginstanser, med full innsynsrett for offentligheten og berørte parter.

De vilkår NVE har stilt til blant annet «*Overvåkningsprogrammet for marin fauna*» (vedtaket side 8), må vurderes som klart utilstrekkelige i forhold til tematikkens kompleksitet.

Hva som vil bli konklusjonen i slike undersøkelser gjennomført av konsesjonæren er gitt på forhånd i lys av den argumentasjon på forsøksvis vitenskapelig grunnlag som allerede er fremført av denne, ref. vedtaket side 4.

Ved departementets vurdering må det også tillegges betydelig vekt at de meget begrensede undersøkelser konsesjonæren har utført *ikke* tilfredsstillende de vilkår NVE stilte for den opprinnelige konsesjonen mht. omfang, utførelse og utstrekning i tid. For ytterligere detaljer vises det til klagen fra MNV, side 3, øverst.

Det anføres at det fremstår som klart at myndighetene, for å oppfylle kravet til forsvarlig saksbehandling, må sette krav til at det gjennomføres *nye og omfattende konsekvensutredninger*, som blir gjenstand for grundig vurdering av offentlige faginstanser, og der alle som har rettslig interesse i saken gis fullt innsyn med uttalerett.

8. Spørsmål for øvrig til regjeringen v/departementet

I tillegg til ovenstående, anmodes departementet også om å vurdere og besvare følgende:

- 1) Hvordan vurderer departementet spørsmålet om «*oljeskatt*» til vindkraftformål, ref. Oljeskattekontorets «*veiledende uttalelse*» til Havsul/Enbridge om 78 % skatterefusjon/statsstøtte?

Vurderes Oljeskattekontorets praksis å være i samsvar med Stortingets vedtak og intensjoner med ordningen?

Her vises til at MNV er kjent med at Oljeskattekontoret, med henvisning til forvaltningens generelle veiledningsplikt, har valgt å gi en «*veiledende uttalelse*» til Havsul I AS/Enbridge, av disse brukt som grunnlag for å hevde at de har fått «*grønt lys*» til Havsul I fra Oljeskattekontoret. (Samt blant annet lovnader til Ålesund kommune om «mange millioner kroner» i inntekter til kommunen).

MNV oppfatter uttalelsen fra Oljeskattekontoret som grensende mot finansiell rådgivning til utenlandske kapitalinteresser, som Oljeskattekontoret *ikke* skal bedrive.

Hele forretningsideen for Havsul I oppfattes å bygge på en forutsetning om at prosjektet vil bli innvilget såkalt «*oljeskatt*», og det *bes opplyst fra OED om bindende forhåndstilsagn om «oljeskatt» er gitt*, herunder hvilke vurderinger NVE og OED har gjort av beskatningsspørsmålet.

Dersom Havsul I kommer under oljeskatt-regimet, men ikke kommer i skatteposisjon, som MNV vurderer som sannsynlig, vil dette utløse statlige utbetalinger til utenlandske kapitalinteresser i milliardklassen. Det kan vanskelig ses at dette er i norske, herunder skattebetalernes interesser, heller tvert imot, og særlig ikke når risikoinnsatsen blant annet er norske fiskebestander av uvurderlig verdi.

Det bes også opplyst om uttalelsen fra Oljeskattekontoret er vurdert i forhold til reglene om *statlige subsidier*, herunder om problemstillingen forelagt EFTAs overvåkingsorgan ESA for vurdering.

Oljeskattekontoret er ansvarlig for skattlegging av norske og internasjonale selskaper som utnytter/nyttiggjør seg av energiresurser på *norsk kontinentalsokkel*.

Havsul I er tenkt plassert i den norske skjærgården og ikke på kontinentalsokkelen.

Ettersom Havsul I er gitt konsesjon med hjemmel i energiloven og derfor må anses som «*vindkraftverk på land*», ref. ovennevnte stortingsvedtak, anføres det at Oljeskattekontoret under enhver omstendighet ikke kan opptre som myndighetsorgan i forhold til beskatningsspørsmål som gjelder Havsul I.

- 2) Har Riksrevisjonen vurdert Oljeskattekontorets praksis på området?
- 3) Vurderes norske vindkraftkonsesjoner å være gitt i tråd med gjeldende EU-direktiv om konsekvensutredninger?

(Tiltaksdirektivet (EIA-direktivet, direktiv 2014/52/EU, og Plan- og programdirektivet (SEA-direktivet, direktiv 2001/42/EØF))

Det vises til at tunge faginstanser (KS vindkraftseminar 30.09.2020 – Asplan Viak) har uttalt at alle vindkraftkonsesjoner gitt etter 2005/2006 er gitt i strid med plan- og programdirektivet (SEA-direktivet, direktiv 2001/42/EØF).

I den grad det skulle være tvil om forpliktelser iht. implementerte EU-direktiv er oppfylt, tilsier også dette klart å avslå søknaden fra konsesjonæren.

9. Rettslig prøving

Avslutningsvis nevnes for ordens skyld at MNV er innstilt på rettslig prøving av saken dersom departementet, mot formodning, opprettholder NVEs vedtak om tillatelse til utsatt idriftsettelse.

J U D I C I A

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet JUDICIA DA

Anders Svinø
Advokat/partner

Kopi: Riksrevisjonen

Til

Norges Vassdrags og Energidirektorat

Postboks 5091, Majorstua

0301 Oslo

04.09.2019

Høringsuttalelse Havsul I – søknad om utsatt frist for idriftsettelse.

Vi viser til høringsdokument 200704080-106, datert 06.08.2019.

Organisasjonen Motvind NordVest (tidligere Nei til Vindturbiner i NordVest) representerer medlemmer i Møre og Romsdal. Med vårt sterke fiskeri- og naturbaserte reiseliv samt hensyn til lokalsamfunn, anser vi oss direkte berørt og derfor som part i saken og vil med dette gi vår høringsuttalelse.

Vårt hovedkrav er følgende:

Utvidet frist for idriftsettelse er i realiteten en forlengelse av konsesjon. Dette må avvises.

Området hvor Havsul I er tenkt plassert, er del av det viktigste gyteområdet for silda, et av verdens største fiskeslag. Det samme området er også kjent som gyteområde for torsk, sei og hyse.

Bærekraftig forvaltning av våre enorme fiskeressurser må være sjølsagt. Like sjølsagt som at Føre-var prinsippet for de samme evigvarende fiskeressurser må gjelde, uten forbehold.

Ivaretagelse og vern av gyteområdet til en av verdens største fiskeressurser må gå foran utbygging av gigantiske vindturbiner og etablering av spekulativ vind-industri. Hensynet til det som er upålitelig, sekundær og svært kostbar vindkraft må derfor vike.

Søknad om utvidet frist for idriftsettelse/forlenget konsesjon til Havsul I, må avvises.

Vi krever varig vern av det omsøkte området for Havsul I.

I det følgende finnes hovedbegrunnelsene for våre krav.

1. Bakgrunn

Det er søkt om forlengelse av konsesjon, utsatt frist for idriftsettelse.

NVE ga konsesjon til Havsul I AS (24.06.2008) til å bygge og drive et 350 MW offshore vindkraftverk i Sandøy og Aukra kommune, Møre og Romsdal med tilhørende kraftledning.

NVEs begrunnelse for vedtaket er at vindkraftverket vil gi omlag 1 TWh fornybar energiproduksjon i en region med anstrengt forsyningsikkerhet. Vindkraftverket vil være visuelt dominerende, men revidert planløsning gir økt avstand til land og vil redusere den visuelle virkningen vesentlig.

Nærmeste vindturbin vil ligge ca 6 km fra bebyggelse på Harøya og Finnøya i Sandøy kommune. Mulige negative virkninger for miljø er i hovedsak knyttet til fortrengingseffekter for sjøfugl som overvintrer og bruker området til næringssøk og fjørfelling. Omfanget av dette er usikkert og vil være avhengig av om fugl vil tilpasse seg vindkraftverket etter anleggsperioden. NVE anser ikke mulige virkninger for fugl for å være avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Vindkraftverket vil medføre ulemper for taretrålenæringen, men NVE forutsetter at det gjøres tiltak for å redusere ulempene mest mulig. Det stilles vilkår knyttet til blandt annet drift- og vedlikehold, nedleggelse, lysmerking, tiltak i forhold til taretråling/fiskeri, kamuflering av kraftledninger og miljøovervåkningsprogram.

2. Søknad om utsettelse Havsul I

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt søknad (25.06.2019) fra Havsul I AS, hvor de søker om utvidet frist for idriftsettelse for Havsul I vindkraftverk i Sandøy og Aukra kommune, Møre og Romsdal fylke.

Opprinnelig frist for idriftsettelse i medhold av konsesjon av 24.06.2008 (NVE ref. 200704080-37) var 01.06.2013. Denne fristen ble i vedtak av 12.03.2012, utvidet til 01.01.2020. Havsul I AS søker nå ytterligere utvidet frist for idriftsettelse, til 01.01.2025.

3. Ingen erfart framdrift i prosjektet Havsul 1

NVE ga konsesjon i 2008, denne ble stadfestet av Olje- og Energi departementet etter klage i september 2009. Siden konsesjon ble stadfestet har svært lite skjedd.

Konsesjon/idriftsettelse er allerede forlenget/utsatt en gang tidligere uten at dette har medført noen kjent aktivitet i området for å forberede en reell igangsetting av prosjektet.

Vi mener det er kritikkverdig av NVE i 2012, at søknad om forlenget konsesjon/utsatt frist ikke ble sendt ut på høring.

Eneste kjente aktivitet i området Havsul I, er begrensede bunnundersøkelser i to korte perioder, en i 2011 og en i 2012. Etter dette har ikke konsesjonshaver foretatt noen kjente forberedende undersøkelser i området som kan relateres til noe som kan kalles oppstart av prosjektet.

Det ble inngått intensjonsavtale i 2016 om salg av hele prosjektet til i amerikansk/canadisk selskap (Enbridge), ved norsk datterselskap EI Norway Holding AS. Heller ikke i perioden 2016 og frem til i sommer synes det å være noen kjente forberedende aktiviteter eller undersøkelser av betydning.

Konsesjonen Havsul I fremstår derfor å være et rent spekulasjonsobjekt, initiert av personer i Havgul AS (2005), videresolgt til Vestavind AS, hvor vi så finner igjen samme aktør direkte involvert ved etablering EI Norway AS (potensiell kjøper og eiet av Enbridge Inc.) i 2018.

Konsesjonshaver Havsul I AS, eies 100% av Vestavind Offshore AS, hvor de største eierne er de offentlig eide kraftselskapene BKK Produksjon AS, Tafjord Kraftproduksjon AS, Haugaland Kraftproduksjon og Sunnhordaland Kraftlag.

Det kan umulig være offentlig eide kraftselskapers samfunnsoppgave å utvikle prosjekter med høy økonomisk risiko for salg av norske naturressurser til utenlandske spekulanter. Heller ikke at offentlig forvaltning (her NVE), skal bidra til å legge til rette for slik virksomhet.

4. Havforsknings instituttets rapport – om Havsul

Havsul I er lokalisert i viktige gyteområder for sild, torsk, sei og hyse. Havforskningsinstituttet har utarbeidet en rapport ([nr.9/2008, revidert 11.august 2009](#)), om *“Marinøkologiske ringvirkninger av vindmølleparker til havs”*. Her omtales de berørte gyteområdene og gytevandring slik:

«Lavfrekvente lydkomponenter fra vindturbiner vil imidlertid i seg selv kunne maskere fiskens akustiske kommunikasjon og orienteringssignaler. Slike effekter kan spesielt ha negativ betydning for vandrende fiskearter til og gjennom de omsøkte områdene. Her må spesielt nevnes sild, hyse, sei og torsk på vandring mot de kjente gytefelt på Møre».

Sitat fra rapporten, (kap. 5.3, side 13):

«Disse artene er ikke bare viktige for kystøkosystemet, men er også nøkkelarter i de store oseaanske økosystemer. Konsekvensen av å påvirke deres gytesuksess kan derfor bli formidabel».

Vi tillater oss å bemerke at sitatet ovenfor, alene burde være nok til å legge bort Havsul I, for alltid.

5. Siragrunnen

Siragrunnen var et annet, men lignende vind-industri prosjekt som også ble fremmet av Havgul AS. Dette prosjektet ble avslått av NVE i 2015. NVE skriver mellom annet i sin begrunnelse:

«De viktigste negative virkningene er etter NVEs vurdering knyttet til fugl, fisk og landskap, og usikkerhet om virkninger er et viktig grunnlag for denne vurderingen».

Vårt spørsmål blir, hvilke forhold er det som gjør at NVE har, eller vil vurdere Havsul I annerledes.

6. Favonius-dom, Sverige

Den Svenske Miljøoverdomstolen (Dom av 2009-03-05) opphevet konsesjonen til vindkraftselskapet Favonius AB. De hadde fått konsesjon til å bygge en bunnfast vindkraftanlegg utenfor Falkenberg på den svenske vestkysten.

Begrunnelsen var at anlegget delvis ville bli plassert i et gyteområde for en truet torskestamme.

Vindkraftanleggs påvirkning av torskens gytemønster er ikke kjent. Da utbyggeren ikke kunne vise at det ikke finnes noen risiko for at vindkraftanlegget ville utrydde torskestammen, ble det bestemt at forsiktighetsprinsippet (føre-var) skulle gjelde, og konsesjonen ble opphevet.

At noe annet skal gjelde i Norge for norske fiskeressurser vil være fullstendig uforståelig.

7. Vindturbiner gir ingen dokumentert klimaeffekt

Vi er ikke kjent med at det er lagt fram rapporter som påviser at vindkraft gir noen dokumentert klimaeffekt.

Også NVE synes nå å akseptere at det ikke foreligger noen dokumentert klimaeffekt av vindkraft. Nåværende administrerende direktør NVE har uttalt dette til: «Vindkraft kan ha en klimaeffekt».

Vi tillater oss å vise til to formuleringer som støtter vår erfaring gjeldende påstander om vindkraft som klimatiltak:

Sitat professor Anders Skonhoft, NTNU:

Energisektoren er en del av det europeiske kvotesystemet (ETS). Det betyr at det er det tillatte antall utslippkvoter som bestemmer utslippet. Og dette kan ikke gjentas for mange ganger:

Klimagassutslippene fra varme- og gasskraftverk i Tyskland og andre EU-land kan kun reduseres ved at tillatte utslippkvoter inndras. Mer norsk vann – eller vindkraft til Europa har ingen klimaeffekt.¹

Spørsmål til Miljødirektoratet (dir. Ellen Hambro) fra Hogne Hongset:

«Vil økt eksport av fornybar energi fra Norge til EU gi reduserte CO2-utslipp?»

Hambro sitt svar:

«Du stiller interessante og komplekse spørsmål. Spørsmålet ditt kan ikke besvares enkelt og meg bekjent har ingen i eller utenfor Norge gjort grundige vurderinger av problemstillingene du reiser.»

8. Krav om ny behandling av konsesjon

Konsesjon gitt for 11 år siden og basert på mangelfull og utdatert kunnskap. I det følgende vises tre, av flere faktorer som vi krever tatt inn i en ny vurdering av det omsøkte konsesjonsspørsmålet inkludert høringsrunde jfr Forvaltningslovens krav om at en sak skal være best mulig opplyst.

9. FN rapport biologisk mangfold

6. mai i år la FNs Naturpanel fram sin rapport om verdens naturtilstand. Naturpanelet (The Intergovernmental science-policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)) ble opprettet i 2012 og består av rundt 1000 forskere fra 130 land. **IPBES-rapporten om verdens naturtilstand dokumenterer økende kollaps i verdens økosystemer og har følgende hovedkonklusjoner:**

- Opp mot 1 million arter kan forsvinne
- Det er en akselererende utvikling
- Arealendringer er hovedtrusselen

¹ Innlegg Klassekampen, 16. oktober 2018.

- 75% av landjorda og 66% av havet er merkbart påvirket
- Vårt forbruk av naturressurser er nesten doblet siden 1980
- De negative trendene ser ut til å fortsette etter 2050

IPBES-rapporten er også gyldig for norske forhold og vi krever derfor at det blir foretatt en fullstendig og uhildet undersøkelse med påfølgende analyse av både de marine og terrestriske økosystemene i og rundt Havsul 1.

Undersøkelsene må være av et stort omfang og foretas over et representativt areal. Dette for å kunne konkretisere og dokumentere de økologiske forholdene slik Naturmangfoldsloven legger opp til og danne et grunnlag for videre vurderinger av omsøkte konsesjonssak.

10. Fugl og fugletrekk.

Fylkesmannen Vestland la 19.08.2019 fram nye radarundersøkelser for hovedtrekket langs vestlandskysten sør for Stad. Fylkesmannens dokument har tittelen: ***“Klage på godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan for Lutelandet vindkraftverk i Fjaler kommune i Sogn og Fjordane”*** og er sendt til Olje- og Energidepartementet.

I dokumentet viser fylkesmannen resultatet av nye radarundersøkelser av det nasjonale fugletrekket langs denne delen av norskekysten. Resultatene viser tydelig at det er helt andre dimensjoner over fugletrekket enn det NVE tidligere feilaktig har lagt til grunn i vedkommende (og andre) sak(er).

Vi krever derfor at det gjennomføres en tilsvarende radarkartlegging av fugletrekket i det aktuelle området for Havsul 1 og at undersøkelsen gjennomføres av et uhildet myndighetsorgan. Radarundersøkelsen kan tidligst gjennomføres ved vårtrekket 2020 og både kommende års vår- og høsttrekk må som et minimum kartlegges før videre behandling av konsesjonssaken.

I tillegg krever vi at det gjennomføres en tilsvarende radarkartlegging av lokale og regionale migrasjoner av fugl minimum gjennom kommende høst, vinter og vår.

11. Fiskeressurser, gytevandringer og gyteområder

Fiskeressursene og gyteområdene på Møre-kysten, også kjent som et av verdens største matfat, anses like viktige som Lofoten og Vesterålen.

Dokumentasjon fra Havforskningsinstituttet var kjent men utelatt ved ankebehandling av Havsul I i 2009. Faglige og forsvarlige forskningsprosjekter i tråd med tilrådinger fra Havforskningsinstituttet ble ikke gjennomført før Departementet tok sin beslutning, og er heller ikke gjennomført i ettertid.

Vi krever at Havforskningsinstituttets Rapport (nr.9/2008, revidert 11. august 2009) tas inn, og at Norges fremste ekspertise på marine økosystemer, fiskeressurser, gytevandringer og gyteområder blir direkte involvert og får anledning til å gjennomføre faglige og forsvarlige forskningsprosjekter.

Dersom det ikke kan dokumenteres med troverdige forskningsresultater at fiskeressurser, gyteområder og reproduksjon i havet vil forbli upåvirket av vindkraftprosjekter, kan det ikke gis konsesjon.

12. Fiskeriminister Harald Tom Nesvik til Sunnmørsposten 27.aug 2019.

«Sjømatnæringen er en betydelig bidragsyter til AS Norge. Det er ingen tvil om at vi skal leve av havet i fremtiden! Det viktigste for meg er at Norge som nasjon har flere bein å stå på. Selv om vi skal ha inntekter fra olje og gass i årtier fremover, vil produksjonen gå gradvis ned. Sjømatnæringen vil gå gradvis oppover».

Det er imidlertid betinget av bærekraftig forvaltning av våre fiskeressurser og varig vern av viktige gyteområder.

13. Vindturbiner, «klipping» og «skyggekast».

Vindturbiner øker i størrelse og vi antar at det kan bli planlagt med vindturbiner på 200-250 meters høyde. Disse vil være bunnfaste og lokalisert i sektor vest (vest-nord-vest) for vår vestvendte kystlinje. Når solen står lavt på himmelen og ved solnedgang vil store roterende turbinblader «klippe» solen/solnedgangen i vest og medføre «skyggekast» mot beboelser/områder i sektor øst.

Når det er mørkt vil de synes som et «lyssorgel» ettersom vindturbiner/områder er å regne som luftfartshinder (over en viss høyde) og skal i henhold til Bestemmelser for Sivil Luftfart (BSL) merkes med lys.

Effekten vil være svært negativ for livskvalitet i berørte lokalsamfunn og for vår naturbaserte reiselivsnæring.

Ved ny konsesjonsbehandling krever vi at det blir foretatt en fullstendig og uhildet simulering og analyse av «klipping» og «skyggekast» for alle berørte/bebodde områder og for alle årstider.

Med hilsen

Motvind NordVest (Nei til Vindturbinar i NordVest)

John Ivar Myklebust
Styreleder

Adresse:

c/o Øyvind Grimstad Gryt

Geileplassen 15

6060 Hareid